

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Жовтень 1908.

В. 36. М. Дуфала ч. і ж. ч. Андр. ум. 3/7, 08.	1400
В. 46. Тома Онуфер ум. 31/8, 08.	800
В. 38. Баран Василь ум. 15/9, 08.	1000
В. 136. Вайс Яков ум. 20/9, 08.	1000
В. 119. Анна Альфельді ж. Василя ум. 4/8, 08.	400
В. 4. А. Хрущ ж. Францішка ум. 8/9, 08.	400
В. 161. Тотин Михайло утр. обох рук	800
В. 4. Криль Максим утрата руки	200
В. 14. Кустра Станіслав утрата руки	200
В. 19. Панько Ефровина	100
В. 72. Рудавський Яков нев. слабість	100
В. 121. Кічинко Михайло	100
В. 30. Савка Іван	50
В. 53. Запотокий Василь	50
В. 46. Варановський Лешко	50

Разом 6,650.00

Платня гол. урядників за Жовтень 190-00

Адміністрація Союзу за Жовтень 104.94

За книги для Братств і друка 119.47

Весь розхід виносить 7,064.41

Розмет платить 8383 членів на ціле посмертне (кожний по 80 цнт.) і 974 членів на пів посмертного (кожний по 40 цнт.). Крім того кожний член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Від-них по 1 цент.

Член на ціле посмертне платить 94 цнт. а на половину посмертного 54 цнт.

Д. Калігула, председатель. С. Ядловский, секретар.

А. Шаршунь, касієр.

КРАМОЛА У ГР. КАТ. І ЦЕРКВІ в Америці і її причина.

(Дальше*)

В останнім числі „Свободи“ я говорив про те, що ані особиста амбіція ані приватний інтерес ані приналежність Князя нашої церкви в Америці до руської народності не є сими причинами, які могли б заставити провідників „Соединенія Гр.-Кафт. Русских Братств“ до сеї безпардонної борби, яку вони тепер ведуть проти нашого єпископа. — В отсім же моім писаню я докажу насамперед, що наш Владика зовсім не впровадив до церкви якоїсь партійної політики, що одже закиди наших чорносотенців в сім згляді є неслухні і нестійні, а відтак перейду до розбору ще і інших, можливих і неможливих причин теперішньої крамоли. Одже починаю.

Що наш єпископ показався у своїй дотеперішній діяльності зовсім безпартійним, може посвідчити хочби отсих кілька фактів:

1) Еп. Ортинський складав по своїй номінації візити і конференції так з галицькими як і угорськими єпископами, знаючи, що в Америці діють єпископи так з Галичини як і з Угорщини.

2) Сей час по своїм вступі на американську землю а відтак на з'їзді Конвенції в Нью-Йорку заявляв еп. Ортинський торжественно, що не буде робити ніякої різниці між Русинами галицькими а угорськими, ані не буде касувати звичаїв, які заховувались доси між Русинами а сеї чи з тої сторони; навпаки, він навіть поручив галицьким дакуучителям учитись

угорського напіву церковного, а угорським напіву галицького, щоб вгадані даку-учителі могли займатися посади при кожній церкві без згляду на те, чи до неї належать Угорці чи Галичани.

3) Еп. Ортинський ніколи не називав себе Українцем, ані ніколи не накидав котромусь гр.-кат. священникови якихось своїх особистих політичних чи національних поглядів.

4) Еп. Ортинський звідувався до кожної парафії, до якої його просили, не роблячи жадної різниці між парафіями так зв. галицькими а угорськими.

5) Еп. Ортинський не руководився ніколи якимись позацерковними зглядами при роздачі опорожнених парафій, лиш кожному своєму священникови призначав таку парафію, о яку його дотичний священник просив, хіба, що в якимсь випадку заходили спеціальні якісь перешкоди не особистого лиш об'єктивного (предметового) характеру. А під тими словами „свій священник“ розумію священника такого, який не належить до явних чи тайних крамольників проти гр. кат. єпископа, а тим самим і проти гр. кат. церкви і який не причиняється своєю діяльністю до ширення російського православ'я між нашим народом в Америці.

6) Еп. Ортинський має вже від 10-тих місяців угор-руського священника своїм секретарем.

Я думаю, що отсих кілька фактів, які я кинув лиш так як би від нехочу, можуть безсторонного читача переконати о тім, що наш Владика не робить в церкві ніякої партійної „політики“. По подивімся ще на хвилину, чи є факти, на основі яких закидують верховоди Соединенія нашому єпископови партійність у його церковній діяльності, можуть остоятись перед осудом „дорозного розуму? — Наші крамольники говорять приміром, що єпископ показав свою партійність вже тим, що прислав ще з старого краю одну частину свого послання печатану фонетикою, а другу частину етимологією. На мою думку сей „факт“ свідчить як раз о безпартійності нашого Владики. Як то? Дійсно, що так! — Звісна річ, що в Америці одна частина нашого священства уживає фонетичної правописи, а друга частина послуговується правописею етимологічною. Коли-б єпископ казав був випечатати послання лиш етимологічною правописею, то був би тоді показав свою партійність супроти сеї частини американського духовенства, яке училося в школах і послуговується тепер в практиці правописею фонетичною; і навпаки, коли-б послання було печатане лиш фонетикою, тоді вийшла-б партійність супроти тих священників, які привикли лиш до правописи етимологічної. Щоб одже не робити партійності, випечатано послання обома правописами, щоб, мовляв, одні і другі були вдоволені... Впрочім, така рада, щоб печатати послання обома правописами, вийшла таки в Америці і наш Владика не підозріваючи в тім нічого злого і не знаючи тутешніх відносин, (в краю взагалі не знають нічого про Америку!) послушав сеї ради тай видав своє послання і „святою“ етимологією, і „кудохостою“ фонетикою.

По чи на якійсь там правописи спочиває судьба гр. кат. церкви в Америці і спасене людських душ, щоб про неї аж сваритись і за чуби водитись? Я гадаю, що так мислити є безконечною глупотою; одже і ваш аргумент, панове верховоди Соединенія, взятий з правописи послання, який (аргумент) мав би ніби то доказувати партійність нашого Владики, є безконечно глупий.

Або чи може ся обставина, що наш єпископ по своїм приїзді в Америку заїхав до галицького священника, свідчити о партійності сего-ж єпископа?

Ні! Поїхав наш Владика до галицького священника, бо сей його просив тай мусів він їхати прямо з konieczности і нужди, бо й де ж йому було дїтись?... Чом котрий з вас, панове крамольники, не просив єпископа до себе в „гостину“, лиш кожний, наївшись і напившись з нагоди його приїзду, „чимчикував“ собі домів, полишаючи єпископа на бруку, чи, pardon, в готелю за \$25.00 на добу?... Або чому ціле гр. кат. американське духовенство не постаралось о якусь хату для єпископа, щоб не потребував він був їхати до когось в комірне?... Справді доказувати партійність нашого Владики таким фактом, що він мусів тулитись в початку в домі священника, значить хіба тільки, що бути скрайно злобним негідником.

Так само не може говорити про партійність нашого єпископа і ся обставина, що гол. Уряд Р. Н. С. розписав в сім році конкурс на написання букваря, першої читанки і катехизма фонетичною правописею. Оголосив Уряд Р. Н. С. такий конкурс, тому, бо там йому, скажу просто, хотїлось. Наш єпископ не знав нічого про те, що Уряд Р. Н. С. має намір оголосити конкурс на шкільні підручники, ані не був на засіданні, коли сей конкурс рішався, а й не знав навіть, коли те засідання відбулось; і доперва із „Свободи“ довідався, що Уряд Р. Н. С. такий конкурс оголосив. Сей конкурс є одже чисто домашньою справою організації Р. Н. С. — А що єпископ має апробувати катехизм, о не на се, щоб прим. фонетична правопис була в нїм досконалою, лиш тому, щоб в сім катехизмі не було якої ереси і така апробата катехизму і взагалі всяких шкільних а й не шкільних релігійних книжок єпископами чи якими там будь компетентними духовними властями практикується вже від давних давних в католицькій церкві. Чи розумно?... Зовсім так само може розписувати собі конкурси і „главний Уряд Соединенія Гр. Кафт. Русских Братств“ на „руськіє“ чи які там „слабикари“ тай видавати їх за свої гроші і вторгаться до сего ніхто не має права, бо така справа може обходити лиш Уряд Соединенія, що дає гроші, а нікого більше. І коли ви, панове чорносотенці, куєте собі оружя із згаданого конкурсу Р. Н. С. і хочете блахманити очі мадярської влади в краю а нашому простолюдну в Америці, що, мовляв, наш єпископ вводить політику до церкви, так знайте, що в сім випадку ви зовсім подібні до сих лаяниць, що чітають ся плота або до сих розбишак, що нападають чоловіка на гладкій дорозі...

Но є ще один „пункт“, на який дуже люблять наші крамольники покликуватись як на доказ партійності нашого єпископа. Сим пунктом є те, що віу приходу нашого Владики прийшло в Америку вже кільканайцять галицьких священників „найпошанейших“ — після вузької мозівниці редактора „Ам. Русского Вѣсника“ — „радикалов“. На перший погляд моглоб справді здаватись, що таке „вербовує“ галицьких священників до Америки видає нашого єпископа вирок що-до його партійності. І однак бодай трошки ближше приглянемося справі, переконаємся легко, що так воно не є. Бо поминувши вже те, що в Америці в відношенню до числа галицько-руських парафій є за мало галицько-руських священників, я поставлю вам, пановні читачі, що маєте ще у своїм серці любов і привязане до своєї гр. кат. матери церкви, таке питання: Скажіть мені, чи гр. кат. єпископ може спроваджувати до Америки таких гр. кат. священників, які у своїм органі підносять відступника від своєї віри і церкви неб. Івана Наумовича поїд самі небеса, які ним одушевляють ся і вважають його взором священничого совершенства, які

(Продовження на сторони 5-й.)

*) Перепрашаємо шановних читачів Свободи, що й тепер не можемо додержати ще слова і помістити цілої сеї статі в сім числі Свободи, хоч було се заповіджене в попереднім числі. Стаття ще так обширна, що треба було посвятити хіба для неї пів Свободи, чого ми однак не могли учинити за-для браку місця. В найближшій числі Свободи буде вже напевно „конець“ місяця. Увага редакції.

ПРИРОДНА МЕТОДА ЛІЧЕННЯ

№ 60

Як потреба нам уложити жити, щоб устерегти ся перед ріжними недугами і заховати кріпке здоров'я.

Написав

ЕМАНУІЛ ТЕОДОРОВИЧ.

КІЛЬКА СЛІВ ПІД РОЗВАГУ ЗАГАЛУ.

Коли так кинемо оком на теперішній нужденний стан здоров'я всього людства, коли переглядаючи викази статистичні, побачимо пераражаючо великий процент загальної смертності і спостережемо, що нині пересічний вік чоловіка числить що найбільше 30 років, с. е. загально умирають десь люди саме в найкраснім віці, коли так, приглядаючись якийсь час прохажим на якійсь людній улиці побачимо на кождім майже лиці вираз терпіння, або прямо неможлиму судбу зближаючої ся смерті, то мимоволі душа засумує, по важні думки та рефлексії так і виринуть, а на уста так і тиснуть ся питання: Чому се так? що за причина сего так невідрадного стану здоров'я? чи єсть яка рада на се? і як нам уложити жити, щоб при теперішніх невідрадных соціальних обставинах було можливим заховати кріпке здоров'я та дожити спокійно осінних днів старшого віку?...

На ті всі питання можна дуже легко відповісти, ба й добрі ради і вказівки до заховання здоров'я знайдуть ся, если уважливим одну важну обставину, котру — на жаль — в теперішніх часах ігнорують цілковито, с. е., що чоловік є дитятем природи, котра має свої строгі і беззглядні правила, яких кождий мусить ся тримати, в протинім случаю природа мстить ся на нас в страшний спосіб, відбираючи нам всі наші животні сили, а даючи в заміну здеенероване і болі душевні, котрі своїм безустанним „memento mori“ (пам'ятай на смерть) затрокують послідні хвили життя, яке і гасне передчасно саме в найкраснім розцвіті.

Ось і ціла біда в тім, що людскість не вважає на сі права природи, не знає їх і на кождім кроці негує їх. Ціла біда в тім, що в нинішніх часах поступу, всяких наук і винаходів, чоловік підняв гордо голову і задумав выломитись з під сих правил природи, задумав очайдушне діло, підчинити всю природу під свої розкази, підчинити всі сили природи під правління могутнього людського духа.

Ось і ціла причина нашого теперішнього нужденного стану здоров'я, та появи преріжних нових хоріб, яких ще до недавна не знали наші предки; ось і згубні наслідки неприродного способу життя, котрих висловом єсть нинішнє загальнє здеенерованє та всілякі нервові недуги, що нищать передчасно всю силу животну людського організму.

Так! Вся теперішня — так сказатиб — дегенерація всего людства походить звідси, що в нинішніх часах т. зв. культурного поступу чоловік вже затратив свій природний інстинкт так, що вже не в силі розрізнити, що єсть пожиточне, а що шкідливе для нашого здоров'я. Що воно так дійсно є, най послужить за доказ наш теперішній культурний жолудок, котрий вже абсолютно не годен знести простих, здорових потрав без домішки перцю, солі, оцту та муштарди, котрий вже не годен сповняти своїх функцій, если не подразнить ся его віскою, пивом, вином, кавою, гербатом та прочими напоями, які хотілиб і подразнюють на хвили, за се хотілиб ще більше ослаблюють організм, бо впроваджують до него всілякі струї, котрі, діставшись до крові, роблять її нездоровою і не придатною до сповняння своїх животних чинностей.

Справді вся людскість терпить в нинішніх часах наслідком в ґрунті хибного і неприродного способу лічення всіляких недуг т. зв. альопатією, котра полягає в тім, що на різні недуги препаруєть спеціальні мікстури, тоніки, пілюльки і т. ин., які повні всіляких органічних, неорганічних ґрутизн, лише затрокують організм, а в доданку дають ему в тяжкій хоробі ще сю роботу, щоб як найскорше виділити з крові всі ті ґрутизни, бо — звістно — організм, який вже не в силі виділити з себе всіляких непотрібних або прямо шкідливих чинників, які дістались до крові, який небудє способом, перестає функціонувати, перестає жити, гине неперемінно!

Як бачите, затраченє нашого природного інстинкту, чого причиною єсть в великій мірі нинішній неприродний спосіб лічення, веде до страшний спосіб на теперішній генерації.

І не диво, що серед таких невідрадных обставин проявляєть ся — хотілиб ще доволі слабо — певна реакція, певні раціональні стремління до выдигнення всієї людскости з теперішнього нужденного стану здоров'я. Многі визначні і мислячі одиниці, многі славні лікарі і гігієністи накликають загал до повинення всяких — так сказатиб — культурних гріхів против гігієни, накликають суспільність до природного способу життя та подають ради та вказівки, як охоронитись перед всякими недугами, а на случай занедужання як лічитись средствами природними. Сей відрадний прояв в почуванню где котрих визначних одиниць, ся здорова реакція против теперішнього способу лічення, против теперішнього негігієнічного способу життя загалу, се початок раціональної „Природної методи лічення“, але з часом мусить виперти застарілу альопатію, котра своїм неприродним способом лічення та преріжними троюкими мікстурами не прискіпує скорим темпом цілковите знятіє людського організму.

Думаю, що вже найвищий час освідомити загал в тім взгляді! Правда мусить побідити, лише свідомі одиниці повинні як найскорше в популярний спосіб переконати суспільність, що лише безпроводочний поворот до природного життя зможе вибавити загал з теперішньої соціальної нужди!...

Нинішню сю мою розвідку, маю на цілі представити мому народови в приступний спосіб „Природну методи лічення“ в головних єї нарисах, тим більше, що я до сеї пори мав достаточну нагоду переконати ся наочно про страшно негігієнічний стан наших поселенців, як також про різні опуканства та здирства, яких допускають ся на случай хоріб взглядом нашого народу різні американські пройдисвіти.

Нарід мусить научити ся мислити гігієнічно, нарід мусить пізнати, що не лічити хоріби, але їх вистерігатись потреба. А се якраз єсть головною засадою „Природної методи лічення“, котра каже, що: „Сама природа лічить недугу, а не лікар“ та що найкрасшим обовязком сумлінного доктора єсть дати чоловікові всякі вказівки до устереження ся перед всілякими хоробами, а на случай якоїсь недуги лишити хорий організм в як найбільшій спокою так як він саме бореть ся з недугою, і хіба лише помагати ему в тій борбі, однак лише средствами природними, які сама природа дала чоловікові, яко необхідні чинники до життя людського організму.

Нарід мусить научити ся, що кождий чоловік єсть сам для себе дипломованим лікарем, котрий те диплом є безперечно дешевший, як на найдешевшій університеті; нарід мусить обізнатись зі всіми способами заховання здоров'я, триматись їх і поступати після відвічних правил природи, а тогди вернуть ся давні, блаженні часи, коли то людскість не знала про різні хоріби, коли то люди умирали майже виключно в глибокій старості, боже природа не бажає, щоб чоловік працював ся з сям світом саме в найкраснім віці по причині якоїсь недуги. Природа хоче, щоб чоловік сходяв з сего світа природно: саме в глибокій старості.

Смерть має бути для нас вечером красною послідного осіннього дня!...

Цілю сеї моєї розвідки є не лише спопуляризувати „Природну методи лічення“, але й на підставі поучаючих розвідок многих визначних лікарів подати народови практичні вказівки для домого життя, які мають служити радою не лише в захованню здоров'я, але також і на случай якої недуги.

Моєю задачею є поучити і розяснити мому народови, що єсть пожиточне а що шкідливе для нашого здоров'я, щоб тим чинном піднести загальний уровень здоров'я нашої суспільности, а тим самим причинитись до звыгнення нашої нації, боже звістно: „В здоровому тілі, здоровя душа!“

I.

Коротка анатомія і фізіологія людського організму.

Кров.

Ціле наше житє полягає на безустаннім круженню крові, котра єсть червоною, густою течєю о теплоті 37.5 степенів Цельсія. Кров чоловіка є мішаниною сталих і плинних частей складових. Сталі часті складові єть: ткани і червоні та білі клітини крові. Червоні кровні клітини мають в собі гемоґлобін, себто червоний фарбник, від котрого й ціла кров має свою краску червону. Гемоґлобін єсть надзвичайно важним складником нашої крові так, як она єсть головним чинником при виміні матерії. Она має те саме значенє для людського організму, що для рослин т. зв. хлорофіль себто фарбник зелений. І так хлорофіль забирає з воздуха т. зв. двокиє вугля, а виділяє з себе кисень або озон (себто згущений кисень), котрий знов забирає гемоґлобін в легких (п'юц) чоловіка, котрі вдихаючи воздух, затримують кисень, а виділяють з крові двокиє вугля.

Як бачите, між чоловіком а рослинами існує згіднє, хотілиб несьвідоме порозумінє, яке дає житє-бутє одному й другому. Єсть се одно з многих т. зв. правил природи, якого людскість тримати ся мусить! Тож позір, чоловіче! не забувай на се право природи і в хвилях вільних від занятя не пересвждуй в щільно позамішаних комнатах або в душних, вонючих салонах, а йди на свіжий воздух та заклаючи сталу, нерозривну привазь в деревах та рослинах, котрим віддай се, що єсть для них необхідне, с. е. двокиє вугля, який для твого організму єсть просто убіійчий, а они в відяности обдарують тебе прекрасним воздухом, повним озоном, який відновить твою кров, а тим самим зміцнить твій організм та додасть тобі свіжих сил до сповнявання твоїх щоденних обовязків.

Крім гемоґлобіну знаходять ся в червоних клітинах кровних також сліди желіза. Ся присутність желіза в червоних клітинах кровних єсть причиною, що нинішні лікарі зараз заординовують заживанє желіза, если хтонебудь підорвав своє здоров'я негігієнічним способом життя, якого висловом єсть бліда краска лица і загальнє учутє умученя і незадоволення. Як нерозсудно! Таж желізо немає нічо спільного з червоним фарбником крові, якжеж воно може зафарбувати бліде лице на червоні? Заживанє желізо лише зіспеє тобі жолудок та зуби і виїде майже все з тебе, а твое побідле личко й на дальше остане таким, если ти як найскорше не усунеш причини твоеї блідої краски лица, если ти як найскорше не вернеш до природного способу життя.

Теч кровна містить в собі крім вище згаданих частей ще: білок, солі (спеціально кисловугляний натрон), газ, кисень, двокиє вугля і душень.

Загальна вага всієї крові є одна тринадцята ваги всего тіла, однак скількість кружляючої крові єсть різна. І так найбільше крові має чоловік в саме полуднє і то по обіді, найменше о півночі і вчасним ранком. Тому то аподексії лучають ся найчастіше по добрім обіді, а тажко хорі умирають майже все над раном. Так само кров чоловіка єсть не все і не у всякої людини рівно густа. В літі і в днях сонішних кров єсть густою, в зимі і в днях хмарних кров рідкіє. Тому то підчас маршу війська в саме полуднє дня сонішного, удари сонішні лучають ся найчастіше. Дятого начальники машерумчих відділів повинні своїх жовнірів заосмотрювати достаточню в воду до п'ятя. І не у всіх людей кров однаково густа. Люди, котрі не їдять мяса, мають кров рідшу, чим ті, котрі вже на сніданє їдять цілі маси стейків та котлетів.

Наконець ще пару слів про нинішній загальний спосіб виражування ся: „сеї або той єсть малокровний або недокровний.“ Сих слів не треба так розуміти, що дівчина, котра хорє на блідницю, або молодець, котрий вже від 14 року життя віддаєть розпусті та піаньству, єсть малокровний. Як скававем вище, чоловік має приписану вагу своєї крові і таку вагу він всегда мати мусить, в про-

тивнім случаю гине безпроводочно. Ба й в случаях нагого упаву крові, організм зарав виринує сей убуток, продукуючи нові тілца кровні в тасмичних клітинах селезіни, печінки і шпiku хребетного. Отже малокровних людей нема. Суть лише люди — тепер майже всі — з хибним складом крові, вглядно з поменшенєм червоних тілец кровних, а наслідком сего а недостатню виміні матерії, і тих то людей зачисляєть загально під рубрику малокровних, або по ученому анемічних, хотілиб в дійности суть лише люди диваємічні с. е. з хибним складом крові, якого причиною єсть головно теперішній неприродний спосіб життя.

(Далі буде).

Наші школи.

II.

Сили учительські по наших школах.

Учительський персонал наших шкіл складає ся з двох провізоричних, двох іспитованих, двоє учителів, учителів некваліфікованих, дальше учителів кваліфікованих (котрих здає ся не знайдєсь навіть, стільки, щоб можна сказати — tres faciunt collegium), а в кінці з ріжного рода екс-учених і недоучених. Такам то ріжнородним силам, і характерам поручено нашу школу, просвіту і вихованє наших дітей.

Не буду я розписуватись, як ті декотрі педагоґи наші презентують ся на вні, яке їх поведєнє в житю суспільнім, тай яка пошана для них у своїх навчєх, а не то у чужих людей; не буду моралізувати їх, що, підіймаючи ся учительською обовязку, винніби старати ся статиє гідними того становища, не понижати его палєнем в печах, замітанєм і чищенєм шкіл і церков, а цей може і чо-го іншого, як н. п. в одній мені знаній парохії навіть обовязковим чищенєм коня свого превелебного. Такі праці не для учителя. Вправді то кидає дуже сумнє свєтло саме вперед на ту громаду, що складає подібні обовязки на свого свєтілодавця, але що сумніше, на личність пана педагоґа, що таких робіт підіймає ся. Не буду вкінці наводити обширніше, які між тими педагоґами знаходять ся індивідуа, хвальки-благєри та безхарактерні інтригантє, але хочу писати, яка їх праця на полю шкільництва і який хосєн а неї для наших дітей, для нашої народности. І ту застерігаю ся, що не ходить мені о те, аби кому уймати на чєсти, когось понижати, бо і щож винен хотілиб той, котрий не вмів ні читати, ні писати, а хотіли его корольом обірати. — Хотілиб тільки освідомити народ наш, що рак і жаба, то не все рыба, що „wirklіcher“ учитель а „titular“ то велика ріжниця, що хто вмє читати вірую і апостола, а навіть на всі гласи сьпівати, то неконечно зуміє і школу провадити, та вкінці, що нефахові сили, то не учителі. а мучителі дітей.

Пригляданьо ся отже хотє побіжно нашим свєтлодавцям в їх теоретично і практично фаховій праці. Як ріжнородні між ними сили, так і різна їх праця, тай хосєн а неї. Бо й „що голова, то розум“, кождий по

своєму, на свій лад, тай по своїй волі і силі навчає. От так: „Як вмє, так цє!“ Одан вчить читати хотілиб і в молитвенника або апостола, писати же а властиво друкувати мало, бо часом і сам не дуже в тій штудії битий. Другий вчить читати і писаня по правді на букварах і читанках, але якою метою? Як читає, то читає і чтає без кінця, а як пише, то пише і пише, аж в очах і на папєри чорно. Є такий, що більшу вагу кладе на науку читання і писаня, а є і такий, що весьой час шкільний заповняє катехизмом і молитвами, піснями і цитатами церковними. Інший всю вагу кладе на плавнє, технічно-курсоричнє читанє, а найважніше, льогічнє, або маловажить або і цілком за-недбує; инший знов хотілиб цілу хотілиб книжку та-ки живцем впакувати в голівку своїх школяріків, хотілиб, щоб в замкнєнних очима уміли своєю книжочку перечитати від дошки до дошки. Знайдуть ся і такі, що хотє не посідають потрібних до того звана наук, однак завдяки їх зусиллям і праці над собою самим, ведуть школу не найгірше, а часом і вдоволяючо. Таких однак дуже мало. Знайдуть ся і такі, що мають навіть індивідуальні способності до того звана, мають щирю волю і охоту до праці, та не знають як до діла належато взятись, суть або непорадні, або знов за амбітні, щоб до свого незнаня признати ся і у других питати поради, інструкцій і вказівок. Тай таких не много. А вже найменше таких що провадять науку систематично, після засад педагоґічно-дидактичних, в оглядом на цілі наших шкіл; но і в тих не одєн не осягає назначеної цілі, і то в ріжних причин. Через се він знеохочує ся, останає в праці, а в кінці переймає ся загальною девізою „роби, аби ты не прогнали“. Але се є і такий, що не дуже форсує ся в школі, не учить навіть сам, а виручує ся старшими шкєларами, котрі нераз в ріжний спосіб надуживають своєї сили над меншими і молодшими товаришами. А наконець і таких чимало, що майже нічо не роблять, а щоби не втратили повади, (після їх гадки легкого хліба), то або кумають ся в ким там їм треба, в подібних собі компанують по салонах, весєлях і ґрєстинах, або знов туманять людей устроюванєм ріжних шоп, які дуже мало або і жадного не приносять хіона. І ту хіба належало-

чи подати ще десятки інших вірців і метод ведення науки, випадало б хіба кождо нашого педагога відфотографувати, то і тоді ще не був би може вповні вірний образець їх ріжнородної праці в школі, бо о діяльності їх позашкільній не хочу вже і згадувати.

Відтак хотіло б сказати про шкільну працю. Після мого переконання представити се коротко а вірно є майже впрост неможливе; хібаби хто узяв ся писати цілі томи. Та все таки є робуємо, а ви батьки і мамі уважайте і судіть.

Чай то діти цілими днями по вулицях бездіяльно вганяють, кричать, сварять ся, б'ють ся, старшого не пошанують і собаці спокійно перейти не дадуть, всім і вся пакость? — Скажете — ріжні! То і наші! Неправда? —

А чий діти так неприлично заховують ся чи то в своїй, чи в чужій хаті? шапки не знімуть, нікого не поздоровить, все рушить, до всього носа втисає, питаний і непитаний кричить, говорять, старшому ні пошани не дасть, ні місця не вступить, але противно, перший займе лавку, хіба там і старий як голуб его дідо коло него на палицах опертий стояв. Скажете також: ріжні! то і наші! Неправда?

А чий діти хрестане шанують, в церкві пустують, розмовляють, сміються ся, об'являють місце зневажають тай своєї прадіної віри встидаються ся і дураються? Скажете і ту, ріжні! То і наші! Неправда?

А чий діти волочуть ся днями і ночами по салянах, себто по корчмах, по домах зіпсуті, по лісах і дебрах в неприличних і неморальних товариствах? Тай ту скажете, ріжні! То і наші! Неправда?

А чий діти забувають свою рідну мову, свою народну пісню, звичай і обичай, встидаються ся своїх рідних родичів, тай чий не знають ні молити ся, ні промовити хоч пару слів в материнській мові? Скажете певно, ріжні!

А я вам аж тепер скажу щирю правду: ріжні, правда, але передовсім наші! Тай що нам до чужих, ми своїх глядім.

По ту вже і Ви родичі виноваті много, але не менше виноваті і ваші школи.

Неоден а Вас зовсім не розуміє, що варт добрий учитель і відповідна школа! Тяжкі клопоти і старання о хліб насущний не pozwalюють Вам часом і поцітитись дитиною, а не то щоб ево всього добра навчати; але добра школа і добрий учитель одні можуть, хоч в часті заступити дитині рідного батька і маму. Тож винні ті прибрані отці ваші пам'ятати о вихованню ваших дітей, не поволіяти, щоб ті росли мов буряни в саду, але повинні старатись, щоби їх не перемінити в шкільній школі по котрих сподівати б ся можна в будучности х...

яких таких овочів. А однак вони мало або і цілком про се не дбають!

Так впоминайте ся Брага, у своїх опікунів чого вам треба. Уже б час і нам бути людьми, а не все помелами других. Не занедбуйте батьки і матери звагою вашого обов'язку до дітей своїх, не зводіть їх з тим ділом, але питайте і упоминайтеся за сям; а ели побачите зимне серце, або неохоту то покладаючи на Бога надію, самі заберіть ся широм до того великого діла, до реорганізації наших шкіл.

А. Ц. ий.

Робітниче питання.

Говорячи в передпоследньому числі про суть заводних спілок мимоволі насуває ся питання, в яких границях мусять ся ці спілки держати, щоб із них вийшов хосен так для робітників як і суспільности. Дуже часто може случити ся і так, що якась діяльність заводних організацій є так для робітників, як і загально впрост шкідливою і в ніякій мірі не відповідає ані інтересам самих інтересованих, то є робітників, ані добру суспільности. Се найчастіше показує ся при страйках за для якоїсь мало важної причини. Суспільности прецінь се не може бути рівнодушним, коли прим. за для якогось незначного непорозуміння поміж пекарями а їх робітниками цілими тижнями місто лишає ся без хліба. Інша річ, коли причина страйку має важніший підклад, як прим. підвисшене платні, скорочене робочого дня і т. д. З яких би однак небуди причин, все такої підчас боротьби робітничих організацій з капіталом, то є підчас страйку страту і шкоду поносить завжди загаль суспільства. Але з другого боку не було б хіба нічо нерозумнійшого, як з сеї причини виступати проти робітничих організацій. Противно, належить всіми силами до сего стремити, щоб робітничі організації не лишень для самих робітників, але також і для усього народу були хосенні, то значить, що правдодавство держави для єї добра не може нічо хосеннішого зробити, як взяти ся як найскорше розв'язкою сьої пекучої справи.

І коли на початку сказано про границі обсягу ділання робітничих спілок, то мало ся на гадці до якого степеня в практичній життю вони можуть бути помічні робітникам. Передовсім треба тут зазначити, що в Англії, де такі організації існують уже більше від сто літ належить до них заледви пята часть усіх робітників в краю. В Німеччині, обіймають організації ледви одну осьму часть. І хоча б навіть віддати ся надії, що в будучині воно поліпшиться, то все такої буде потрібно

довгого протягу часу, щоб усі маси робітників зорганізувати, поманувши і сю обставину, що деякі категорії оказують ся впрост неможливими для трезвалі організації. Тут треба при числити діти, жінки, малодружних зарібників та всі верстви звичайних не фахових денних зарібників. І коли схочемо признати, що організації для своїх членів усувають усі зли, повстані з теперішнього положення робітника, то мусимо також і се признати, що для добра далеко більшого числа робітників стоячих поза організацією мусить покликати ся інші чинники.

Во прецінь се зовсім не вистарчає тих чотирьох п'ятих неорганізованих в Англії або сім осмих неорганізованих в Німеччині потіпати, що колись, коли то усі зорганізують ся також і їх доля поліпшиться ся.

Але тут треба взяти під увагу, що робітничі спілки навіть і для своїх членів суть лиш в часті помічними. Охоронні права робітників, — виключаючи такі як час праці і висоту платні, — дуже тяжко було б їм здобути через саму організацію самопомочи. Тут вистане лиш згадати такі загальні змісту права як санітарні приписи по фабриках, права тиваючи ся моральности і т. д. Рівнож і забезпечення на случай каліцтва, нездібности до праці, старости і т. п. колиб спочивало лиш на самих заводних касах, в скорі би їх вичерпало і спричинило цілковиту їх нездібність до дальшого функціонування.

Наконець навіть і в таких случаях, де спілки в власного почину переводять полекші для робітників, як приміром при нормованню платні, і там вони були б в многих разях бесцільні, коли б їм не прийшла в поміч держава через свої права. І тому по обдумав того всего можна поставити таке твердження: Заводові спілки так для робітників, як і для загалу суть незвичайно потрібні і хосенні; належить усіми силами старати ся про їх розвій. Однак їх круг ділання є обмежений, они обіймають в передвидженім часі лиш якийсь малий кружок робітників, допомагають їм лиш в часті, та і та допомога є можлива лиш при помочи держави. І се є власне причина, яка вказує, що до охорони інтересів робітника при його самопомочи є також необхідною і державна поміч, отже реформа соціальних відносин не може бути поліпшена самим лиш організаціями робітників, але також мусять нею зайняти ся і органи публичних інтересів, то є держава і громада.

Про поодинокі стадії сєї державної помочи поговоримо в слідуючих числах. Однак заки до сього дійдемо, треба еще звернути увагу на один обсяг робітничої самооборони, а се на консумційні спілки.

"Независимці" в альбом.

В последнім числі „Союза“ органи пресбтерянської місії, гнаним на у крайській мові появила ся допис про віче в Брукліні, уладжене Тов. „Гайдамаки“. Допише ся вельми цікава і оплатити ся над нею дещо застановити ся уже а сього взгляду, що по раз перший у ній „независимці“ показали отверто свою фарбу і прилюдно у ній заявили хто вони суть. Крім сего у сій дописі беруть мене в оборону і тому по волі чи по неволі мушу і я виступи у сій справі голос. Іменно накідають ся мокрим рядом на предсідателя, д. Угорчака за се, що відібрав мені голос. Я не перечу сему, що п. Угорчак, відбираючи мені голос поступив не лишне від галицького ц. к. польсько-го єпископа, та що те, що я говорив на вічу в Брукліні зовсім безпечно можна говорити і говорити ся на кождім вічу навіть і в Галичині та за се комісар зовсім не розганяє віча ані не відбирає голосу. Отже поступок д. Угорчака був хіба аж за много людяний. Але не в сім річ, що д. Угорчак відібрав мені голос, але сім, що „Союз“ стає в моїй обороні. Участники віча є свідками і чули, що я „независимців“ назвав ошуканцями і рабівниками, а ті „независимці“ місто зажадати від мене якихсь вияснень, поминають усе мовчанкою, ба, навіть ще беруть ся ставати в моїй обороні!... Видко, що вони не мають нічо до сказаня проти сього, що я говорив на вічу та з тим годять ся. Стаючи в моїй обороні, вони думають мене скаптувати собі, бо се добре знають, що трохи чи не забогато я познакомлений з їх позакулісовими справами. Та і таке може стати ся: наші люди звичайно говорять, коли почують що прим. якийсь злодій когось хвалить: о, та се мусить бути певно також злодій! „Независимці“ хвалячи мене, хочуть звернути увагу загалу на се, що і я є такий самий як і вони, тому нема мені що вірити... Я на сім місці прилюдно випрошую собі їх опіку...

Стільки було б що до особисті справи. Тепер пригляньмо ся одному місцеві в сій дописі а воно кине вельми характеристичне світло на цілу сю лігу.

Second hand редактор — репортер з віча пише наприкінці таке: „Пресбтерьянам до хріну потрібно Рутенців. Они в однім дні можуть позамикати усі фабрики тай майни тай покінчити з ріжного сорта Гайдамаками в Європі!“... Чи шановний редактор здавав собі справу, поміщаючи сі наївно щирі слова, сумніваю ся. Він прав оподібно вельми небезпечно заохрещував на манів величності і у своїх власних очах виріє на я...

кусь гей-гей важну парсу ну, на якій слово замикають ся перед невідгидними для його бізнесу „Гайдамаками в Європі“ усі фабрики і майни... Забув сарака що він є прецінь наймитом у пресбтерян, отже він має робити се, що вони йому розкажуть, а ні коли на відворот.

Але з другого боку Українці повинні бути вельми вдячні, що шановному редактору виврав ся такий lapsus linguae. Сі стрічки відкиють характер: стичне світло на моральну вартість менерів від „независимців“. Ось иншими словами се, що їм мимохіть виврало ся з уст: коли ви всі Рутенці, гайдамаки, і т. д. не го слухаете нас, себто редакторів „Союза“, не позабیرаете „шері“ по 1-ому диярови та не попрете гурмою у пресбтерянську кошару, щоб ми могли похвалити ся перед нашими босами, що і ми щось робимо, що і ми маємо значіне, та що не даром вони нас годують і платять, то побачите, що то буде. Ми пожауємо ся і ви всі дістанете від наших панів в шкіру. За покуту вони не дадуть вам навіть і їсти, виженуть вас в роботи, а майнів і фабрик, бо то веде прецінь в їх руках. А видите, які ті пани, котрим ми служимо „моцні“. А ласка моцних пресбтерян спливає на нас тому і независимці також моцні, бо за вірну службу все ім щось капне... Тому купуйте 1-но дол. шері, пріть гурмою, щоби ми могли похвалити ся що і ми щось варті, що не даром..., і т. д. і т. д. І хочь грозьбу панів редакторів і Second hand редакторів від „Союза“ годі інакше брати, як лиш так як звгалі приймає ся грозьби тих, що то грозячи рівночасно добвають пальцем в носі то все такої ся їх грозьба відікрийає дуже неохвальний рис характеру та подекуди вияснює їх властиву „місію“ поміж нами. Вони отверто признають ся, що стануть денунціантами і доносчиками! Во прецінь пресбтерьяни (англіїці) знають ся на „Гайдамаках в Європі“ тільки як непричем сказати медвідь на зввіздах, а коли вони стануть „замикати усі майни та фабрики та кінчити з ріжного сорта Гайдамаками в Європі“, то можуть се робити лиш на всказівку тих, яких на се платять і держать, то є панів „независимців“. А для донощиків і денунціантів у цілім світі є лиш одинока назва: підлі!... 1173

А Ти, український народ, пізнай, хто Тобі грозять. Грозять Тобі сі, яких Ти посердно удержуєш своїм кервавим потом і працею. Бо Ти, народе, працюєш під землею і фабриках, більшу часть свого зарібку складаєш у карман пресбтерян які потом за сі, Тобою зроблені гроші, оплачують „независимців“ з

їх „Союзом“. І вони потом мають чслю грозити нам взищемем! Нам, що своїм потом зрошуємо сю землю і здобуємо „національне майно“!... Гадаю, що хіба щось більш безличного годі уявити собі....

На разі стільки. При найближшій нагоді постараю ся показати світови другі сторони характеру сих панків, та дещо в їх позакулісових тайн витягнути на денне світло.

І. Слюзар.

Надіслане.

Від О. Лавришина одержалисьмо дальший список жертв на справу Павла Германа, як слідує:

О. Вас. Волошин від парохіян з Windber, Pa.	\$25.00
О. Мартяк від парохіян з Hawk Run, Pa.	7.00
О. Мартяк від парохіян з Hazleton, Pa. № 3	10.00
О. Мартяк від парохіян з Beaver Meadow, Conn.	10.00
О. Ставровський від парохіян з Bridgeport, Conn.	15.00
О. Д. Майор від слов. рим. кат. пар. з Bridgeport, Conn.	15.00
Парохіяне з Allentown, Pa.	8.35
О. Дорожинський від себе	65
О. Велогорський від парохіян з Minersville, Pa.	20.00
О. Данилович від парохіян з Ambridge, Pa.	7.00
О. Гануля від парохіян з Allegheny, Pa.	11.00
М. Годованський від числа 93 з Wilkes Barre, Pa.	3.45
О. А. Новак від парохіян з Plymouth, Pa.	11.00
Парохіяне з S. Sharon, Pa.	5.50
О. Лушій від себе	1.50
Парохіяне з Auburn, NY	8.28
О. Вл. Петрівський від себе	1.72
О. Ів. Фекула від себе	50
О. Ів. Фекула від парохіян з Binghampton, N Y.	5.61
О. Т. Обухевич від себе	1.00
О. Т. Обухевич від парохіян з Olyphant, Pa.	4.07
О. Кульчак від парохіян з McKees Rocks, Pa.	5.48
Н. Дзмієвич від Русинів в Ramey, Pa.	8.56
М. Капітула від Русинів в McAdoo, Pa.	8.00
О. Конст. Курілло від парохіян з Perth Amboy N J	3.41
О. Ник. Молчанів від парохіян з Kingston, Pa.	20.07
О. М. Лисак від парохіян з Alden, Pa.	8.00
О. А. Павляк від парохіян з Ford City, Pa.	7.00
Іван Мерва від Русинів з Byersville O.	2.60
Григ. Пінчак від Русинів з Clatsop, Pa.	6.00
О. Е. Гойдич від себе	4.00
О. Е. Гойдич від парохіян з Beaverdale, Pa.	4.00
О. Е. Гойдич від парохіян з Dunlo, Pa.	10.83
О. Е. Гойдич від парохіян з S Fork, Pa.	16.21
О. Е. Гойда від числа 275 в Соед. в S. Fork, Pa.	6.10
О. Й. Чаплинський від себе	1.00
О. Й. Чаплинський від парохіян з Cohoes, N Y.	6.75
О. Е. Баргіш від парохіян в S Troy, N Y.	6.00
О. Е. Баргіш від себе	1.00
Мих. Галькович від себе	1.00

Разом \$299.58
Оголошено попередно .38.75

Загальна сума \$338.33

В імені засудженого сердечно дякую за жертви і прошу о надсилане дальших.

О. Корній Лавришин, священник
210 Grand st.,
Trenton, N. J.

Стейт Інд. голосував за Тафтом, за се Брайн побідив в Небрасці. В стейті Нью Йорк перейшов Тафт більшістю около 200 тисяч голосів, одже значною більшістю як перед 4-ма роками Рузвельт. Республіканське votum в стейтах середно західних значно збільшило ся в користь демократів, так що навіть сим зробило то велику несподіванку. Також і в східних сейтах голоси на републ. тикет значно зменчили ся. І так в Пенсильванії голосувала перед 4-ма роками 500 тисячна більшість за републ., днес реп. одержали всего лиш половину тої більшости, а Ілл. дав Рузвельтові 305 тисяч більшости, Тафтови всего лиш 107 тисяч, в Індіані більшість реп. спала в 93 тисяч на 15 тисяч, о стейт Їова, який вибрав Рузвельта 158 тисячами більшости а тепер Тафта всего лише 40 тисячами більшости. В Вісконзін Тафт стратив в порівнянню а Рузвельтом 75 тисяч (дістав 75 тисяч більшости).

З вибором Тафта вправ третій раз Брайн а републікане лишили ся на дальше при кермі держави. Посеред сумного теперішнього економічного положення, яко

спиритична голова республіки, Брайн звернувся до народу прирікаючи усунути всіх кривд, які після його гадки були причиною теперішньої неволі людю і яких льогічним наслідком мусіло неступити теперішнє критичне положення. Переворощена цлова оплата виплекала трости, які масам людю підвищили ціни за артикули споживчі, підкопали загальний добробат і будуть далі усею силою стремити до спролетаризована і економічного поневолення мас. А уряд накладаючи високі ціни, підпирає трости. Але се упривілююване одиниць в некористь загально не дасть ся протягати довго, і так певно, як день слідує за ночю, так певно скорше чи пізніше мусить настати пробуджене ся мас.

Республіканський кандидат побідав і 4 го марця 1909 року обійме урядоване, стаючи на чолі держави. І бажало б ся, що б його урядоване вийшло в як найбільшу користь для народу. Його партія перед виборами поробила обіцянки, яких словення теперішній вислід виборів від них домагає ся. Республікане пререкли ревізію цдової тарифи — і повинні сю точку передовсім перевести.

Підчас виборчої кампанії

ново-вибраному президенту приписувано стільки добрих сторін, що його урядоване заповідає ся благучо. Наші бажання ідуть рівнож в слід за ним, до білого дому, бажання ура в надією, що кривди рсбучого людю хоч в часті зменшать ся за його урядованя.

Для демократичної партії вислід останніх виборів вийшов страшним погромом з якого тяжко, чи коли двигне ся. Сей погром тим страшніший, що партія ся не була навіть в силі вибрати говернером стейту Нью Йорк свого кандидата, Chapler-a проти Hughes а який зівстав з рамени республіканької партії опять говернером, діставши около 50 000 голосів більшости.

Herst-a „Independence Party“ рівнож потерпіла сильний погром. На еї кандидата в Нью Йорку упало зникаючо мале число голосів. Виборці розбили ся і голосували або за демократом або республіканом.

З менших партій одна соціалістична може похвалити ся зростом. Еї кандидат Дебе, після дотеперішньої рахуби часописей, одержав усього около 1-200 000 голосів, що в порівнянню з 1904 роком, коли то на соціалістичного дандидата впало всего 400 000 голосів означає поважний приріст.

Крамора у гр. кат. церкви в Америці і її причина

(Продовжене із I-го стор.)

публично глузують собі з гр. кат. єпископа, які вимацують „манканенти“ католицької церкви і її висмівають, а які натомість сьпівають похвальні пісні за багненному російському православію, помагаючи своїми тайними або явними впливами ширити його між нашим народом в Америці? Або чи може гр. кат. єпископ покликувати до Америки таких сьвященників, які лучили ся тут із старими, на всі боки вибитими тутешніми „видачами“, які підносили разом з ними карину, бунт проти законного представника нашої церкви, які ставали ся тут справдішними масонами, які не вагали ся лучитись з Берками, а навіть з чортом проти свого єпископа, які давали б соблазн своєму стаду і підкошували в нім віру і чопану до своїх духовних наставників, які помагали б копати тут гроб під свою церкву? Чи знайдесть ся, прошу, де на сьвітї який католицький єпископ, що схотів би мати таких католицьких сьвященників, до яких відносять ся мої оба попередні питання? Застановіть ся, гр. кат. Русина, над сими питаннями і дайте собі самі на них відповідь...

І спорікаючи вас, чорносотенні панове всякого калібру, я зовсім не хочу хвалити проклятих вами „Українчиків“ ані не хочу ставити їх за правило якоїсь досконалости. Ні, сї Українчики є звичайними собі людми і як такі мають свої добрі і лихі сторони. Но чи сї радикали „подвизались“ коли так „плано“, як ви вже цілий рік подвизаетесь? Чи робили вони коли такі скандали, як ви робите? Чи перейшла через провини котрого з них бодей одна гр. кат. громада на православіє або на яке инше суєвіре?... Мислю, що сего безусловно не зможете доказати.

Як там воно впрочім і не було б, а наш Владика робить своєю діяльністю в Америці лише католицьку політику, себто таку, якої вимагає добро нашої гр. кат. церкви. А якби наш єпископ і зробив коли якийсь промах (містейк), так знайте, що помилялись є людською річею, та що нема в небі такого сьвятого, який не зробив би був за свого життя на землі якогось промаху.

Коли одже ви, маститі проводирі Соединененія, закидаєте нашому єпископови партийність у його церковній діяльності, то сей закид є лише що найбільше мняний, а не дійсний і сам в собі він не слушний і нерозумний тай він є тільки доказом на се, що злоба і сїпа ненависть можуть так потемнити розум чоловіка, що він не є в силі розсудно мислити. Справдешньою проте і мудрою причиною борби наших чорносотенців проти гр. кат. єпископа не є і не може бути

сторонняча його політика бо таксі політики він зовсім не веде.

Ну, а може наші крамольники черпають аке вдовеніє іа „свьітє“, із сьвіта „надприродного тай звідтам може набирають ся вони такої сили і завзятости, яку показують в боротьбі проти нашого Владика. Може прим. Дух сьвятий, або ласка Божя або Ангели хоронителі мають що до діла з нима? Я гадаю, що нема хіба на сьвітї такого християнина, який важив би ся щось подібне говорити. Чому? Бо був би се найстрашніший гріх богохульства. — Сьв. Дух є Духом істини тай наставляє Він людий на д рогу правди; Він усьвачує чоловіка. Теперішні ж верховоди Соединененія не ходять вже ціліський рік дорогою правди і робота їх так далека від сьвятости як земля від сонця; одже нема при них сьв. Духа. — Ласку Божу заслужав нам І. Христос, а подче її Дух сьвятий до доброго лише і заслугуючого на небо діла; наші ж янічаре ймались за безбожу, некольну роботу, в якій ласка божя ніяк і в жадеи способ не може їм помагати. — Ангел же хоронитель веде чоловіка на путь праведний, а вікопи на путь нечестивих, на яку вступили теперішні масовські проводирі Соединенія. Ангели-хоронителі відвернулись від них і певно плачуть над їх злосю і самотю, просячи Бога, щоб їх опамятав і дав їм ласку навернення.

Як наша крамора має якого невидимого товариша, спільника у своїй нечиставій роботі, то може ним бути лиш „князь міра сего“, Бельзуб, хитрун-діавол, якпй є батькомложи і убійником людських душ від початку сьвіта. Сей Бельзуб потемнив і наї ровуми, заволодів ними цілковито, і ложив на них своє ярмо, саравив їх надорогу ложу, ади і клевети — словом, уживає їх за своє орудє, щоб ділати зло між нашим бездольним народом в Америці. Правда, мислима є ще й така можливість, що Г. Бог зіслав янішню язву на наш народ як допуст чи радше кару за його гріхи або, що Г. Бог хоче наш народ досьвідчити і випробувати, як досьвідчав колись многострадального Йова, або що найскорше, Г. Бог надув серця наших крамольників булою на се, щоб їх погубати. Колись збив ся в велику пиху цар Навуходоносор, а Г. Бог понижив його так, що він збіснотів, озьвірив і жив між звїрами. Гордий Ірод казав називати себе богом, а не довго потім прийшла на него така огидна хвороба, що хробаче ажерло його вже за життя; він був ще живий, а вже зігнів. — „Гордиця приходить перед упадком, а всїд за нею йде ганьба — говорхть Німці і може бути, що сей німецький висказ треба приложити і до наших мерзавців. Кажу: „може бути“, бо невідслїдими є дороги Божі тай не нам діла його судити; показати се може лише будучність.

Одже нема хіба ніякої людської, природної причини, задля якої наші чорносотенці могли так розгулятись, як розгулялись? Одже вони шаліють хіба самі з себе? Або може пре їх до борби з єпископом лише якась неунятна vis maior (висша сила)? Так мігби подумати собі не один читач, не знайшовши між всякими, можливими причинами, про які була доси бесїда в попередних і отсім числі Свободи, якоїсь причини дійсної, конкретної. Ні, любий Брате! Наші поганці не зсунулись ще зовсім з глуздів, щоб шаліти оттак собі, для якогось шпорту або для самої шалености і з сего загального правила: причина і наслідок вони цілком не виняті. Що вони так завзято і шалено воюють проти нашого єпископа, на се є справдешня, позитивна причина. Яка? Таку причину принесло 36-те число мадярської газети „Magyar Szaszlo“, що виходить в Мекісорт, Па. під редакцією о. Кальмана Ковача. В згаданій часописі є обширна статя під заголовком: „Hat nem Firczak a felelos?“ по нашому: „Чи не Фірцак одвічальний?“ — і отсе причина.

(Конець буде.)

Новинки.

календар.

Падоліст.

5	Ч.	Павла, Алекс., Блявді
6	П.	Євона м., Никандра
7	С.	Мих. Архистрат.
8	Н.	23. Онісиф. і Порф.
9	П.	Єраста, Олімпа, Орест.
10	В.	Мини, Виктора, Стеф.
11	С.	Йоана милост., Пела

З нагоди, що 3-го с. м. відбували ся вибори пре-зидента, наша друкарня мусіла стати і тому нинішнє число виходить о один день спізнєне. За сю — хоть і не з нашої вини — проволоку отсам перепрошуємо наших Вп. передплатників і читачів.

Ред. і Адм.

— Лунаючий тепер на всій американській Україні клич: „З'єднуйте членів для Р. Н. Союзу“ взяла собі видно до серця і загально звїсна довгождюба птаха, та хоча хоч в дечому помогти головним урядникам одарувала одного з них д. Т. Лавовського, рекорд. секретаря, здоровим, гарним хлопцем, який — сподїємо — стане сейчас членом нашої організації. Усі прочі члени (має розуміти ся жонаті) мотайте се на вує...

— Як кажуть урядники гамбурсько-американської ліній слїдний сими днями значний приріст еміграції з Європи. 30-го жовтня шість кораблів привезло з Європи 2623 робітників. При нормальних відносинах се є зовсім велике число, але все такої найбільше протягом послїдних 12 місяців.

— Еміграційний департамент в Вашингтоні подає зїставлене, після якого наплив еміграції в вересні с. р. зменчив ся о 60% в порівнянню з тим самим місяцем з 1907 року. Після країв се зменшене представляє ся так: з Італії прибуло в вересні с. р. до Америки о 15,080 менше, як минушого року, з Росії о 9,479, з Угорщини о 8,065, з Австрії о 6,939, з Греції о 3,706, з Англії о 2,954, з Ірландії о 2,836, з Болгарії о 1,101, з Німеччини о 1,083, з Норвегії о 859, зі Шкоції о 816.

— Пес полює на доларі. В місцевості Beaver Falls, Па. дня 26-го м. м. якийсь Роз Кіфер вивабрав ся зі своїм псом до ліса на полюванє. Раптом пес станув під одним деревом, почав гарчати і не хотів в ніякий спосіб оступити ся. Властитель пса зі стрільбою готовою до вистрілу підійшов під дерево і тут найшов портмонежку а в ній 670 доларів.

— Гроші програні в карти не вільно віддавати. Якпйсь М. Л. Міллер в Блумінгтон, Іл. граючи в карти в якийсь шулерні програв грубо, а не маючи готівки, виставив ноту на свою посїлість. Однак пізніше не хотів ноти сплатити і справа оперла ся о суд. Нижшій суд орік, що довгів затагнених підчас гри в карти не сплатує ся, а суд апеляційний не лиш затвердив сей присуд, але засудив єще обох граючих на грубу грошеву кару.

— В полудневій часті стейту Вашингтон живе одна фанатична секта, яка сьвято вірить, що в грудні с. р. буде конець сьвіта через потоп. Щоб якось ратувати ся, вони на одній горі вибудували величезний ковчег — на взір ковчега Ноя — і ждуть тепер зовсім спокійно на страшні філі потопу, що має змести з лиця землі увесь грїшний людський рід. Секта ся складає виключно з багатих фармерів, які зложили усі свої довголітні ошадности на будову сього ковчега. Він складає ся з величезного корабельного туловища, на якому стоїть простора хата. В середині хати є величезна спільна галя, а кругом нїю безчисленні кімнати для мешканців, стайні для худоби, магазини і склади. Серйозність і поспіх з яким сектярї викінчують свою будову незвичайно занепокоїли усіх дооколичних мешканців.

— В минувшу суботу в Патерсон, Н. Дж. арештовано почтового клерка який крав гроші переслані в листах. Уже від довшого часу доходили до заряду почти скарги, що послані туди в листах гроші пропадають. Клерк зловив ся на тім, що витягнув з листу назначений 5 д. по чім його і арештовано.

— Місто Нью Йорк платить місячно 25,000 дол. на удержанє 102 міських автомобілів. Річно ся сума виносить 300 тисяч, що вистало б до виживленя і удержаня 17,000 родин, яким плаче-но б по 18 доларів тижнево. Сих автомобілів уживає ся до всляких приватних цілпй, прогулок і т. д. І чи се не є марнованє публичного гроша?

— Як доносять телеграми, дня 30. жовтня в місцевості Тампіко в Мексикку згинуло більше як 50 людий удушені газами, що видобували ся з шибів нафтових. Перед кількома днями згинуло там 20 людий. Тоді удав ся на місце відділ зложений з сих 50, щоб тамтих добути і сам найшов смерть. Мексиканське правительство звернуло ся з просьбою до учених, аби ті розслїдили сю незвичайну річ, та подали які вказівки до охорони людського життя.

— В цілій середній Європі панують під пору сильні морози. Таких морозів в місяці жовтня не тамлять від 1866 року.

— Дня 30-го в стейті Нью Йорк злав перший сніг сї зими.

— В ночі з 20 на 21-го м. на кораблі Maggie Marshal, що курсує на озері Мічїген пукла парова рура, якою переходила уся пара з кітла. Чотирох людий що тоді робили при машині ки-нуло на бїк, а що рура пукла власне коло самих дверей, то відтало їм всякий вихід. Пара вскорі виповнила цілу кімнатку і нещасні зїстали цілковито зварені у ній. Залога на верху корабля не була в силі дати нещасним найменшої помочи, а поза-як усі машини станули, то корабель був зданий на ласку филь. Дперва по кільканацять годинним киданю корабля фильми спостережено його з берега і у-ратовано.

— Телеграми з Риму до Лондону доносять, що папа порішив іменувати трех нових кардиналів для Злучених Держав. Рівнож має наступити цілковита реорганізація американської дієцезії.

— Подаю до відомости інтересованих, що моя теперішня адреса є така:

Rev. P. Poniatyszyn
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

— Подас ся до відомости усім, кого се тїкає ся, що моя теперішня адреса звучить:

S. Kalakuka,
1505 Prospect Ave., Scranton, Pa.

Тов. „Гайдамани“

Скликує важний мітінг на день 6-го с. м. в галі 46 Ave A. о семі годині вечером. Кождий товариш зобовязаний під „Словом честі“ явити ся на сїм мітінг.

за справника Тов. а.
М. Хандога.

ДЕ Є

мій брат, Никола Рудакевич, рік як приїхав до Америки і перебував в Newark, N. J. Хто б о нїм знав або від сам, нехай зголо-сїть ся на адресу:

Andrew Rudakiewych
44-45
Box 2,
Glantonbury, Conn.

ПАННА—УЧИТЕЛЬКА

уміє по руски, німецки, польски, і в часті по англійски, знає всякі ручні роботи і музикальна, пошукує відповідного занятя.

Адрес:
Miss M. L.
3269 Tilton Str.,
Philadelphia, Pa 46

ПОШУКУЮ

Віктора Стешина, знаного сьпівака, котрий будучи моїм партнером „Рускої друкарні“, зник без найменшої відомости ще 25 Окт. Ходить о це, чи не притрафилось єму що злого. Хтоби знав що про него, то прошу мене повідомити.

Омельян Диптришин,
335 E. 20 ул. New York.

ПЕРШЕ РУСЬКЕ БЮРО ПРАЦІ!

Переважно для дівчат і старших женщин дає посади при родинах приватних, реставраціях і фабриках. Ближші відомости уділять:

Рикшинський і Іванчук,
181 E. 3 Str., New York, N. Y.

ХРИСТОС СЯ РОДИТЬ!

Серія переписних листків (посткарт), 6 штук, признаних на Різдва і на Новий Рік, з дуже гарними рисунками в руським характері, коштує 25 цнт. Папір листовий з повіншоваєм Сьвят і Нового Року, з образками, 12 цнт. за 25 ц. Набувати можна у Руській Книгарні під адресою: RUSKA KNYHARNIA 404 Broadway, Scranton, Pa.

Погруде Т. Шевченка

виконане в Глосі, висоти пістора стопи. Цїна 2 доллاری без пересилки — можна набути у арт. GREGORY KUZNIEWICZ, 502 E. 12 Str., New York.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Повровитель і почетний член
Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:

Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:

Алексеї Шармонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:

Теодовий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:

Михайло Беля, Holyoke, Mass.

Петро Ярема, New York, N. Y.

Іван Глова, Shamokin, Pa.

Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.

Алексеї Горбаль, Derby, Conn.

Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:

о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.,
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.

Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:

о. П. Понятишин, 324 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:

Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:

К. Кирчів, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:

Андрей Гела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одинок русь-
ко народна організація в
Америці.

Приймає членів від 1
року до 40 літ життя.

Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класи „А“

(після посмертне) \$1000.00,

В разі смерті члена класи „Б“

половину посмертного \$500.00

Посмертне за жінку або мужа

члена класи „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа

члена класи „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00

до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей

літ або рук \$1000.00,

б) одної руки, ноги або ока

\$200.00.

Сли отець родини в шпитали

божевільних, Союз платить що

року родни \$150.00.

Хто хоче вступити до

Союзу, мусить вписатись

також до братства, яке на-

лежить до Союзу.

Вамне

для П. П. Секретарів
Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все,

що всі гроші належать до

Каси Р. Н. Союзу, посилає

я так: на money-order-ах

або чеках виписуєся ім'я

Alex Sharshon, Shamokin,

Pa. Дальше так записаний

money-order або чек не по-

силаєся до Голов. Касієра,

але враз з вказаними до

Голов. Секретаря. Головний

секретар описав відоміє їх

до Голов. Касієра.

С. Ядловський,

Ч. 689 КВІТ \$150.00
на сто п'ятьдесять доларів, котрі
п. Марія Пинш отримала яко над-
звичайну допомогу для утрима-
ня родини підчас коли муж хор-
ий в шпитали, з Гол. Каси Р.
Н. Союзу в Америці.

Ramey, Pa. Окт. 27, 1908.

Марія Пинш.

Сьвідки:

О. Викт. Ковалінський,
Шафран Пинш.

Від місцевого Уряду Руского

Народного Союзу в Америці.

Від. 58.

В. Русин, предс.,

Й. Ялечко, секр.

Ч. 690. КВІТ \$200.00
на двіста доларів (972 корон),
котрі п. Іван Дзямба отримав я-
ко посмертну допомогу по Лу-
качу Дзямба з Гол. Каси Руск.
Народ. Союзу в Америці.

Висовадка, Окт. 5, 1908.

Іван Дзямба.

Сьвідки:

Димитрій Маслей,
Демит Сим.

Громада Висовадка, печать.

Ч. 709. КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Анна
Гостила отримала яко посмертну
запомогу по мужу Фльорек з Г.
Каси Р. Нар. Союзу в Америці.

Анна Гостила.

Сьвідки:

Йосиф Геренда,
Мпк. Мица.

Від місцевого Уряду Руского

Народного Союзу в Америці.

Від. 33.

Гавр. Онуцак, предс.,

Тарас Кокоцкий, секр.

Ч. 719. КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Алекс.
Яцевич отримав яко надзвичай-
ну запомогу за утрату одного о-
ка з Гол. Каси Р. Н. Союзу в А-
мериці.

Mt Carmel, Pa. 1908.

Алексій Яцевич.

Сьвідки:

Василь Карляк,
Іван Голда.

Від місцевого Уряду Руского

Народного Союзу в Америці.

Від. 2.

Д. Коропчак, предс.,

Іван Воргач, секр.

Ч. 724. КВІТ \$60.50
на шістьдесять доларів і 50 цнт.,
котрі п. Анна Кіляр зауж. Про-
копик отримала по Олексі Кіляр
яко сир. часть враз з 3% з Гол.
Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Pittsburg, Pa. Окт. 26, 1908.

Анна Прокопик.

Сьвідки:

Ант. Кіляр,
Нестор Ільчишин.

Від місцевого Уряду Руского

Народного Союзу в Америці.

Від. 53.

Н. Войтович, предс.,

Юл. Бережницький, секр.

Рух

відділах Р. Н. Союзу.

PRICEBURG, PA., бр. сьв.

Гас. Вел. від. 19, подає до відомо-

сти, що в місяцях вересня,

жовтня і падолисті буде при-
мати ся до бр. за половину всту-

пного. Мітинги відбувають ся в

першу неділю по 15-ім в руській

школі в Оліфант, Па.

Ст. Сисак секр.

BUTLER, PA. бр. сьв. Арх.

Мих. від. 67 подає до відомости,

що річний мітинг відбуде ся 15.

листопада с. р. з слідуємим по-

рядком: 1) Справоздане касове;

2) Місячні вкладки; 3) Вибір но-

вого уряду. Взиває ся членів,

—об вирівнали всі свої належи-

тості, бо в противнім разі зоста-

нуть виключені. Неявивший ся

член заплатить 50 цнт. а уряд-

ник 1.00 дол. кари.

Гр. Павук, предс.,

Й. Бунга, кас.,

Ю. Криницький, секр.

WILKES BARRE, PA. бр. сьв.

О. Нил... від. 99 подає до прилуд

ної відомости, що річний мітинг

відбуде ся дня 15-го листопада
с. р. Неявивший ся член запла-
тить 50 цнт. кари. Нових членів
до 30 літ буде приймаати ся до
бр. без вступного.

С. М. Годованський.

BUFFALO, N. Y. бр. сьв. Ів.
Хрест. від. 15 подає до відомо-
сти, що буде приймати нових
членів в падолисті від 18—25
літ без вступного, а від 25—35
літ за половину вступного. Усіх

братів Русинів просить ся всту-

пати до братства і прийти на

наш мітинг, який відбуде ся в

суботу по дев'ятім.

П. Лещишин.

К. Федак.

С. Воробель.

ELIZABETH, N. J., бр. сьв.

Володимира від. 65 подає до відомо-

сти, що в місяці листопаді

і грудні буде приймати нових

членів до братства без вступ-

ного. Хто в Русинів не нале-

жить ще до Р. Н. Союзу, нехай

користає з сеї нагоди.

Василь Левчук.

NEW YORK, N. Y., бр. сьв.

Володимира від. 108 подає до відомо-

сти всім Русинам, що при-

ймає членів без вступного в ли-

стопаді і грудні. Мітинги відбу-

вають ся кожної 3-ої суботи по

першим в гали 46 Ave A поміж 2

а 3-тою улицею. Братство пла-

тить 5.00 д. запомоги тижднево

в часі слабости а посмертного 100

доларів. Вкладка місячна до брат-

ства тільки 50 цнт. Адр. секр.:
S. Shewciw 530 E. 18th Str.

О. Савицкий, предс.,

А. Скробала, кас.,

С. Шевців, секр.

NEW YORK, N. Y., бр. сьв.

Андрея Перв., відділ ч. 66 подає

до відомости всім членам, що слі-

дуючі мітинги будуть відбувати

ся як і досі в п'ятницю по 10 в

„Two little Johns“ гали під ч.

406 East 73 ул. точно о годині пів

до восьмої вечером. Не явивши ся

члени, або спізняючи ся з плате-

нем вкладки чи розмету будуть

укарані після статута. Сліду-

ючий мітинг припадає дня 13-го

Нов.

В. Дичко, секр.

TERRYVILLE, CONN., бр.

сьв. арх. Михайла, від. 54 подає

до відомости всім членам що рі-

чний мітинг відбуде ся дня 15-го

листопада в South Main St. гали.

Член не явивший ся підпадає

карі 50 цнт. а урядник 1.00 дол.

Вибір нового уряду, а новопри-

бувши члени буде приймати ся

без вступного до Бр. а до Р. Н.

С. після статутів.

Юрій Ціхонь.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

як пошукування знакомих, оголо-

шення балів, представлень, схо-

дних і т. п. друкує в „Свободі“

по ціні одного цента від слова

за оден раз. Гроші треба присла-

ти наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Прор. Іллі

від. 28 Р. Н. С. на дохід нової

церкви в Маганой Плейн, Па.

дня 25-го листопада с. р. в гали

Медгера в Mahanoy Plane, Pa.

Початок о год. 6-й вечером.

Вступ для мушин 25 цнт. для

жінчин вільний. Музика знаме-

нита. Запрошує ся на сей баль

усі так місцеві як і околичні

братства та Русинів і Русинок

За комітет.

О. Муха пр.

І. Стоц кас.

6—7 Н. Пустьельник, секр.

ТРЕТИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Володи-

мира від. 65 дня 21-го листопада

с. р. в Singer Hall, Elizabeth Ave.,

Elizabeth, N. J. на дохід брацкої

кас. Вступ 25 цнт. Початок о

5 год. вечером. Всі члени брат-

ства мусять явити ся. За добру

перекуску і першорядну музику

ручить

Комітет.

3 Ансоні, Нонн.

Руська гр. кат. громада в Ансоні празнувала дня 25 го жовтня с. р. сумне сьвят: пращала свого улюбленого і для добра парохії велими заслуженого душпастиря, о. Стефана Макара. Неодно лице зросила щира сльоза, коли прийшло розстати ся в тем, який від довше як двох літ став за рідного батька, який своєю радою і щирою допомогою осушив неодну сльозу, загоїв неодну горе.

В сей день, по вечірній усі війшли ся громадою до галі під церквою, щоб пораз послідний побачити свого дотеперішного провідника, почути еще раз слово з його уст, подякувати за усе добре, яке він здіймав за час свого перебування поміж Ансонійцями.

Перший забрав слово предсідатель парохії, д. Ціркот і в імені цілої гр. кат. громади в сердечних, сльозами вдячності набреїлих словах, зложив о. Макареви подяку за любов до народа та за щире безкористовну працю коло добра парохії. За так короткий час, бо два роки завдяки праці о. Макара церковне майно значно збільшило ся.

Як слабкий доказ щирих почувань, що звенять у серцях парохіян до свого душпастиря вручив предсідатель о. Макареви на пам'ятку золотий хрест, який купила ціла парохія.

До сів зворушений о. Макар подякував гарячими словами парохіян за їх любов і привязане та за грів їх, щоб і на далі жили тим духом, тими ідеями, які він старав ся завжди впокувати і вщеплювати в серця парохіян і Українців. Відсвідано, „Многая літа“ і кожний парохіян поспішив, щоб особисто еще попрощати ся з улюбленим а відходячим о. Макаром і душпастирем.

Подякучи вість про се наше торжество ми на сій дорозі, в послідне еще кличемо дорогому нашому провідникові: „Нехай Бог Вам нагородить за всі блага здійснені для нас, і нехай цвіє там ввітчає ся Ваша праця на новій ниві!“

За первовну громаду: Теодор Ціркот, предс., Ілько Глива, кас., Данило Шкурат, секр.

СУМНІ СЛУЧАЇ.

Дуже часто стрічаємо ся з такими сумними случаями недуги, коли то хорий не є в силі травити поживи і коли то жолудок не годен прийняти навіть і ліку. В таких разках Трінера Американський Еліксир Гірконого Віна завжди лічить з успіхом, позаяк всякий жолудок приймає сей лік. Сей Еліксир скоро лічить ткани жолудка будучого в стані запалення і додає сил його м'ясням. Тоді жолудок є в стані приймати і перетравлювати кождої страви. Сей лік є велими помітний і пожиточний в усіх недугах кишкок та хоробах крові. Його повинно уживати ся в усіх случаях, коли лиш жолудок не хоче виповнювати своїх правильних чинностей, в усіх случаях ослабленя, нервозности, страхи енергії, безсонности та творення ся газів жолудку.

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, I.

За що мене люди не люблять.

Чуючи як то люди нарікають на сьвіт, що такий поганий настав, почав і я собі нарікати. Раз якось заблукав ся я до старої Михасихи, що то сидить на краю села „на Перелазях“.

— Але, — кажу — бабуню; поганий тепер сьвіт настав. Люди не живуть в згоді, сварять ся, один другому завидує; утопив би я його в ложці води. А правди, то хіба і зі сьвічкою не найдемо.

Стара випростувавшись, піднесла руки в гору і каже:

— Ей любко, не грішіть. Сьвіт яким був, таким і є; тільки люди погані. Пробуйте говорити кому правду, а побачимо, чи і один день видержите...

Вислухавши її постановив я піти між різних людей, аби переконати ся, чи дійсно люди так правди боять ся.

Перше отже зачав я відтеці. Ой ті теці! Не мало лиха спричинили они родови людському. Не буду всего вичислювати, бо о тім найлучше знають бідні зяті, котрі мали, або що гірше, еще мають теці.

Приходжу отже до неї і зачинаю смиренньо:

— Мамуню, таж ви перед весілем казали, що если дочка не сходе мене слухати, то маю право її полати, а если і то не поможє, — то кулаком... О наж тепер не тільки, що мене не слухає, але ще й зі мною сварить ся. А, правда, ще й маєток якийсь приобіцялисте, та якось не даєте. Оно здаєсь так буде, що обіцяв пан кожух, та тепле его слово.

Тут наступила експльо-зія теці.

— А ти ський, а такий сину! Ти будеш мою дитину судити? Тобі захочеться маєтку? Уступись від мене, бо ей Богу прожену буком!

То був початок, а теща як то жид каже, добра на початок.

По тій перекусці удаюсь до „рідної“ жінки, бо і она лежала мені довго в жолудку. То бачите така подруга, що як я пчихну в патницю, то она аж в неділю відповість: „На здоровле!“

Кажу до неї:

— Пель від пива заржав, начине не обмите, стейк пригріє, а банени місто сирі їсти, накусилась, як огірки. — Ой, ти гріворко! Місто відповіди хватила за перший лучший таріль, аби мені зателефонувати до голови.

Не чекаючи на „полученє“, вибіг я чим скорше з хати і удав ся до аптекаря, бо той, найбільше дре людську шкіру і кишені.

Прийшовши, зажадав я для себе лікарства і почав ему оповідати подію, як то один глухий купуючи лікарство, не чув добре ціни за него, яку аптекар назначив на сімдесят п'ять

центів, але питаючись, заодно повторяв лиш: „пять центів?“ Умучений аптекар велів глухому заплатити лиш тих п'ять центів, мажучи: „Дайте уже тих п'ять центів; я і так заробив на вас три цента“.

Вислухавши мене, питає аптекар.

— Даруйте, пане, а чим же ви є?

— Я є родом з Галичини, маю 42 літ, тещу, жену, четверо дітей, а сам єсьм столярем...

— То якеж вам діло мішатись до моїх аптекарських справ?

— А, если нині шевці, кравці, ковалі, бучерники і готельники мішають ся до справ церковних, то чомуж мені не мішати ся до справ аптекарських?

На се аптекар заорди-нував мені лікарство на жолудок, але таке, що коли я його важив, то цілу ніч добре покутовав, аж стидно казати.

Відтак зайшов я до шевця, бо і той зробив мені кривду.

— Куме Шальце, мої черевики булиби тіпились сьмітом еще що найменше два місяці, а так вкоротилисьте їм живнє, підрізуючи при зельованю пришиви. Новий президент застане мене уже певно в нових черевиках.

Думаєте, що мене пожадував і признав рацію? Та де там! Казав, що если мені не подобаєсь его работа, абим більше не давав, а столяреви ніяк мішати ся до шевського купатя.

Опісля загостив я до мого бучера і кажу до него:

— Сей, Чалий, чому ви від якогось часу продаєте м'ясо з хробаками?

— То видите — каже він — цілком природна річ. Мають вас істи хроби по смерті, то ліпше мстить ся ви на них за життя.

Ось вам така тепер правда!

Вкінці, взявши до руки число „Свободи“, пішов я до г. Ладика. Я не можу ніяк погодити ся з тим, як він може зватися г. Ладик (місто Шерстик), а его га-зета „Поступ“ (!)

Узрівши мене ві „Свободою“ в руках котрої він боїть ся, як жид криміналу, або чорт сьвяченої води, мало не скаменів. Старав ся мене наклонити, абим хотів відложив з рук „Свободу“, однак я на то не пристає.

По хвили зачалась розмова. Питаю его:

— Сей, Мг. г. Ладик, чи не встиг вам назавати ту газету „Поступом“, яка уживає таких гідких слів, яких певно не уживала жадна часопись навіть перед 400 роками? За що нападаєте чесних, невинних людей, котрі тихо і ревно працюють для народної справи? Руський нарід уже не такий, за якого ви его маєте. Колись зажадає за свої кривди рахунку, а то буде для вас тяжка хвиля.

Чи не лучше, аби ви пішли працювати до якого „шапу“ або ванятись приміром обчисленем, кілько

мух живе в Нью Йорку, замість обидати болотом невинних людей?

— Пост... то бизнес, відповів г. Ладик.

Хотів я еще йти до Цілика, але він був „мйор-тведки пан“ і годі було з ним говорити.

Ось таке то трапило ся мені коли я після слів старої Михасихи пішов людям „правду в очи“ говорити.

Остренько

3 передвиборчої полеміки на „вестах“ (з часописи „Kicker“ в Арізоні.)

„Ми уважаємо себе за великих джентельменів, щоб випадало нам взагалі тратити много слів на усі ті злодійські брехні і очернення, які розпускає про нас наш противник на уряд гвернера, Bob Fleeger; також і образоване, і виховане і честь не дозволяє нам відплачувати току самою монетою тому чоловікови, який все еще не научив ся розрізняти понятя „мое“ і „твое“ бо ми зовсім не можемо похвалити ся, щоб ми протягом 16 ліг усі наші гроші в засади добували всегда лишень в чужих кишенях наших співгромадян. Ми не можемо також похвалити ся і тим, щоб нашого батька за крадіж коней заінчовано як се спіткало власне батька нашого противника. Ніхто не може нам закинути, щоб ми коли-небудь грали покра позначеними картами і за се, обірали дві діри в наших естері від революєрових куль, як се також спіткало нашого вис-пов. противника. Ніхто нам не може закинути, щоб ми коли підвисували вексель з 3000 на 3800 і за се були приневолені „виїхати за границю“ на протяг трох літ. І навіть тогди, коли б ми мали 100-000 маєтку, ми тим не хвалили б ся так, як се робить наш противник; що більше, ми-б сего не робили навіть і в такому случаю, коли-б могли доказати, в якій спосіб ми прийшли до того майна! Що ми в однім місяці не єсьмо в силі випити тільки віски, кілько єї видудлять наш противник за однісенький день, то ми цілком не встидаємо ся признатись до сего

Аж мороз перебігає нам поза шкіру, коли наш противник безлично бреше, що ми не годні ніяк спростати йому на револьвери. Щоб збити сю безличну брехню, відсилаємо його до усіх тих, які уже мали з ним до діла і яких ми, — позаяк вони були неточними в плаченю передплати за нашу часопись — були змушені в сей спосіб понапихати кулями щоб їм раз на всегда відійшла спромога і охота брати часопись на кредит.

Чоловік який мимо своїх пережвалок ніколи не був в силі довести до майстерства в спльовуваню (він на посліднім конкурсі пльонув о 4½ пала блище як Jim Sluker) є так само невідповідний на гвернера, як приміром ся бездонна жава

барилка на віску, Silas De aught, (помічник нашого ви-сокоповажаного противника) — на апостола тверевос-ти. І колиб найлучші горо-жани нашої тереторії не бу-ли присилували нас револь-верами прийняти отсю кан-дидатуру, ми-б були на се не аґодили ся під ніяким услівєм. Тепер, коли ми ві-танемо вибрані на високий уряд гвернера, (а що так бу-де, то зовсім не сумніва-ємо ся) то так наші прия-тели, що на нас віддали свої голоси, як і такеж і сїді-оти і півголовки, що то за-пару шнапсів продали свої голоси нашому високо-по-важаному противнику, ви, мо-жуть бути певні, що будемо сповняти свій уряд для добра загалу. Усім тьм, що віддадуть на нас свої голо-си, прирікаємо безплатне оголошенє їх смерті в на-шій часописі і то для них самих, як і для цілої їх ро-дини.

До ласкавої відомости до-даємо еще і то, що для всякого безпеченьства пере-неслисьмо льокаль редак-ційний на третій поверх, з якого можемо кождої хви-лі бачити наш приватний цвинтар, на якому є еще три найкрасші місця вільні.

Дальше прошу прийняти до відомости, що усякі при-ватні авдієнції уділає в на-шій заступстві найлучший стрілець на револьвери, Nigger, як також і він оди-нокий в нашій заступстві залагоджує усі інтереси де-лікатнійшої натури.

Накоди однак наш ви-сокоповажаний противник не перестанє і на даліше обидати болотом наше до-бре ім'я і честь, то мимо-вроджені нам чємности і делікатности будемо прине-волені спрати йому його брехливу піку і в пус-те місце у його чашці всадити во два тузини револьверо-вих куль.

L. W — — r.

Тайна смерти царя Аленокандра І.

Про загадочну смерть царя Аленокандра І. еще днесь в Росії не знають нічо сказати. Безпосеред-но по його смерті зарину-ла поголоска, що він не вмер, але живе десь в у-критю; ся поголоска була так сильно вкоріненна, що князь Долгорукий новому цареві, Николі І-ому ніко-ли не зложив присяги вір-ности; рівнож і тодіш-ний губернатор Москви, князь Галицін голосно ви-сказував свій сумнів що до смерті царя. Пізнійше ро-зійшла ся поголоска, що цар живе на Сибірі, та що по довшім часі по-мерший старець, Теодор Косміч є ідентичний з ца-рем Аленокандром І. Днесь добуто сю теорію опять на-верх. Одною з найзавзятій-ших, які заступають ся за-сим поглядом є княгиня Ляйхтенберг, якої дід, генерал Орлов Давидов жив в великій дружбі з царем Аленокандром. Перед ним мав цар дуже часто вислов-лювати гадку, що хотів би десь раптовно пропасти,

щоб непізнаний і незнаний міг спокійно жити. Отже по смерті сего Теодора Косміча у його помешканю найдено папір покритий тайними знаками, яких до-тепер ніхто не міг відчи-тати. Аж ось недавно про-фесор Петров з Петербурга каже що се йому удало ся. Як подає часопись „Biblio- theque Universelle“ пере-клад сього загадочного пи-сьма має звучати: Іх цїсар-ське Величєство, Николай Павлович з ненависти ви-гнав Александра; тому кличу до мого віроломного брата: „О, коли б я знова добив ся до влади. 1837, 26 го марца“. Колиб се було правдою, то архиман-дрит Йонас мавби цілковито слухність, коли він в келії Теодора Косміча мо-лить ся завжди за спасєне думі царя Александра.

Металі у східних стейтах.

Геологічне бюро недавно оповістило статистичні дані скільки волота, срібла, міді, олова і цинку добува-ють в східних стейтах Злу-чених Держав. Виходить, що в минушнім році в стей-тах Vermont, New Hamp- chire, New Jersey, Virginia, North і South Carolina, Ge-orgia, Alabama і Tennessee добуто тих металів загаль-ної вартости 5.729.998 до-ларів. В згаданих стейтах було 195 копалень. Про-дукція золота вносила 11 сот унцій, вартости 240.000 дол. Срібла добуто в тих стейтах вартости 56.536 дол. з пересічною ціною 66 цен-тів за унцію. Мідя добуто вижше 20 міліонів фунтів рахуючи по 20 цнт. за фунт. Олова видобуто лиш 140.000 фунтів вартости 7450 дол. і то лишень в трех стейтах; New Hampshire, Virginia і Georgia. Найбільша про-дукція була цинку, бо 23 міліонів фунтів вартости 1.364 000 дол. Як видно, то в східні стейти що до бо-гатства руди стоять далеко по заду західних.

Молитва РУСИНА УКРАЇНЦЯ.

Боже, Великий, Єдиний!
Я — порох — в Тебе
[благаю:
Просьвіти, правди і волі
Для мого рідного краю.
Молю Тя, Вітчєя Сило,
Скільки з нас тяжкі!
[кайдани,
Отри нам сльози гіркіі,
Вилічи наші рани.
Рідну, чудову мову
Дай збережи в нашій
[груди,
А руську славу в могили
Вивести дай нам між
H175
[люди.

Папері листові в обра-зках — 25 птук 50 цнт.; метрики всякого рода по 3 цнт. за одну; книжки молитовні і сьвітські по дешевій ціні — ціняники висилаєсь на жа-данє. Адресувати належить SVOBODA 184 Hudson Str., New York

ВСТУПАЙТЕ ДО РУС. НАР. СОЮЗА.

„Я еще маю час!“

Під сим кличем байдужности, можна все почути відповідь, від наших галицьких переселенців, котрих в нинішній часі є споро на найменшій плейзі американської землі. А если меж них загостити в цілі з'організовані відділи „А" якого Народного Союзу", і розясниш їм цілі нашої найбільшої організації в Америці, де би вони могли обезпечити своє життя, та і в разі — нехай Боже! — лихої години найти самі або і їх рідня (жена і діти) поміж, то засвідчи почуєш на се відповідь: „Я еще маю час!" або: „Я хочу повертати до краю, — то нащо мені вписувати ся".

Тимчасом час на часі не стоїть, а особливо тут, в Америці, чоловік кожної хвили може стрінути ся як не з каліцтвом, то зі смертю. А потому? Тоді уже за пізно казати: „Я еще маю час!"

Сумно, що наші люди через свою байдужність, не тільки що самі собі шкодять, але еще приносять до крайньої нужди свою рідню, як діти, жену а і родичів.

От нехай послужить Вам приміром сей факт, котрий став ся в Jersey City, N. J. Минувшої суботи, вечером, то є дня 31. Октобра 1908 на „Pennsylvania R R Car Shop", коли всі робітники по роботі (переважно Русини) повертали до дому, то переходили через залізничний ярд, на котрім знаходиться ся много торів.

Переходячи туди один з робітників попросив Івана Леська о папіроску, чого Іван Лесько товаришови не відмовив, і сей час приставив коло шини, щоби з кишені видобути папіроску. І коли вони так стояли зігнені у двоє, шукаючи в кишенях папіроски, надбиг трен з заду і в одну мить машина ударила боком в голову Івана Леська відкидаючи його на бік, так, що він бідака і скінчив життя на місці. Іван Лесько походив з Галичини зі села Гаї-смоленські, повіт Бродів і позіставив у краю жену і четверо дітей. Перебував около двох літ в Канаді, а тому півтора місяця як приїхав з Канади до Jersey City, де дістав роботу старанем стрічного брата на Pennsylvania R R Car Shop, де то і розпрацював ся зі світом і життям.

Іван Лесько не належав до ніякої організації. Днесь його родина лишилась без заохоту, без куска хліба... А і він належав також до тих людей, коли то йому було згадати за організацію, то засвідчи відказував: „Я еще маю час!"... Чи ж сей сумний випадок не є страшною пересторогою для других? Чи вже не час зірвати з нашою байдужністю? Тому хотіть тепер всі як один, повинні подумати над собою, зірвати з своєю байдужністю, покинути думати, що: „Я еще маю час!"... або: „Я поверну до краю", але чим борше вступати в члені „Руського Народного Союзу", котрий не тільки заступає Вас і Вашу родину в разі смерті, але і в разі каліцтва. По смерті на каїне вже пізно!

Стефан Міланович, місцевий орг. Р. Н. С.

так що дівчина може заробити від 5 до 10 доларів тижнево. Знання англійської мови є неконечне. В разі потреби кошта подорожжя оплачує ся і не буде обтяжати ся з платні, наколи аплікант лишиться в роботі цілий рік. Дівчата на своїм вікті при доплаті 3.00 дол. місячно дістануть помешкання, пране і услугу при вареню страв.

Стейт Пенсильвенія: потрібно сейчас 400 робітників до роблення цигарів, шинки, або супружества; самотні мушчини не дістануть роботи, коли не зголосять ся з жінкою або сестрою. Стада робота, а платня юнійна. Мешкання можна дістати за 10.00 місячно. Тікет з Нью Йорку коштує 4.55 д., а наколиб іхала партия зложена з 10 або більше людей дістане знижку і дорога буде коштувати всего 3.62 дол. Дівчата не маючи еще виправи возьме ся до науки і дістануть 3.00 дол. тижнево за цілий час тривання науки. Мужчини не маючи практики дістануть рівнож заняття, наколи зголосять ся в товаристві двох женщин знайомих або приятелів і дістануть 1.00 денно.

Потрібно сейчас 50 людей до майнів м'якого вугля, іспитовані майнери або і зовсім неопитні. Платня 52 цнт. до 68 цнт. від тони.

Стейт Kentucky. Потрібно сейчас 25 до 75 опитних майнерів. Платня 2.00 до 3.00 денно. Родини або самітні.

Подючи на разі отсі роботи які мож дістати того тижня відсилаємо усіх очокх по близішій інформації на адресу: „Inspector in-Charge, Infomation Branch, U. S. Immigration Service, 17 Pearl Street, New York City."

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родичів, що однією з причин до переселення грошей на стейт Коннектікут є **ГАВРИЛ ДЗЯДИН**, 130 Main Str., Derby, Conn.

Лийє є потаром публічним і має вартість в стейті в сумі 10.000 доларів. У великій справі удавати ся лиш до нього. Він виробляє повноплотні, контракти купна і продажі і т. д. Полягоджує справи військові як увільнення від асентирунку, контролю, виправ і т. п. Продає шифарти на всі лінії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родичів, проч в чужині в удавати ся лиш до: **GABRIEL DZIADUK**, 130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 1269—B

Стефан Рябець

має у себе найліпші папирні, цигари і папіроси. Має таном добре заряджену гросерню. **СПРОБУЙТЕ!** Mahanoy Plane, Pa.

Накладом „СВОБОДИ" вийшли **Папери листові**

окрашені гарними вінетами і портретами наших руських геніїв — Шевченка, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свобода" по ціні 50 пт. за 25 штук. Адрес: „СВОБОДА" 184 Hudson Str. New York, N. Y.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожне братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (іменослов).
- 2) Книжку місячних вкладок.
- 3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно вжити братство не більше 5 доларів до кінця „Союза".

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуєчі справи:

Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтанших і як найшорше.
Продає Шифарти на різні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цінах.
Виробляє повноплотні, контракти купна і продажі заосмотрені підписом консуля; перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями.
Полягоджує справи військові, як увільнення від асентирунку, військової контролю, увільнення від виправ і т. п.
Міняє гроші — старокраєв на американські і американські на краєв після бжеучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

The European Law Office
and Information Bureau.

22 Belmont Ave. Newark, N. J.

Перепроваджує всякі справи тутешні а спеціально старокраєв, і так: скарги, процеси, спадки, контракти, повиомочія ствержені через консуляції, інстабуляції, екстабуляції, всі справи ґрунтові, вексельові, всякі справи до відшкодувань наслідком каліцтва або смерті, поміж в виробленю варіантів, увагає всі справи входячі в обсяг нотаріату і адвокатури.

Полягоджує всі справи властей адміністративних, військових (увільнення від виправ, контролю і асентирунку), фінансних, коїлових, поштових, як також справи банкові, купонні, аскураційні галичкі, спродажі реальності, як також уділяю всяких інформацій в справах еміграційних, переселення, в пошукуваню затрачених осіб, документів і річей і т. д.

Справи спадкові перепроваджує також на власний конт і купую спадки навіть за давності, реальності як також справи процесові за часією.

Продає дешеві шифарти на всі лінії корабельні. Вся справи перепроваджує сумлінно, скоро і дешево.

З поважанем

БРОНІСЛАВ СУПНОВСЬКИЙ.

Руский Лікар

Doctor S. Robert Schultz
39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та посідає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентгена. Nebulitzer — одинокое найуспішніше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City,

поміж 2 а 3 evening.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРІТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по Голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не боєсть здорове і буде пити. **ПОЖИВНО.**

НЕ ТРЕБА БО ЗРЕПШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОВРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
485 to 485 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

з кав-цією 15.000 доларів і під контролем Стейту Нью Йорк.

ЧИТАЙТЕ! За дармо!

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Америка 15 ц.
Ангел та пустельник і т. і 15 ц.
Борба клас і тому робітничі організують ся 15 ц.
В Старім і Новім краю 25 ц.
Гріх міліонерів і т. п. С. 7 15 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці 10 ц.
Дещо про звирята 30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5 15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 15 ц.
Емігрант 15 ц.
Жовнір 10 ц.
Журавлі 10 ц.
Житє зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах 15 ц.
Земельне питан 15 ц.
Зуб за зуб 10 ц.
Історія Руси з образами 10 ц.
Капітал і прада 15 ц.
Книжка Рахуниса 50 ц.
Казки про Жидів 15 ц.
Многострадалий народ, огляд історії українського народу 20 ц.
Навернений Грішник 20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів 15 ц.
Новий Завіт 2 дол.
Образки і загадки 10 ц.
Оповідання 15 ц.
Про відступників від рос. православія 10 ц.
Про нутро землі 25 ц.
Підземні скарби 25 ц.
Покуса 10 ц.
Псалтир 1 дол.
Розмова Поляка з Русиним 10 ц.
Смерть 10 ц.
Стародавні казки та оповідання 15 ц.
Степові люди 15 ц.
Страйк 20 ц.
Стріляй на смерть, робітничі драма 15 ц.
Товариска ворожка 15 ц.
Улія в Америці 20 ц.
Хто з чого живе 15 ц.
Які то є люди на землі, з 20 образами 50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц.
Через кордон 15 ц.
Руско-англійський тлумач 60 ц.
Польско-англійський тлумачбо ц.

Молитвенники в красній оправі.

Вот Надежда моя 2.50 дол.

Хліб Душі 2.50 „

Друш Duszi 1.50 „

Друш Duszi (в звич. опр.) 75 ц.

Молитвенник малий 1.50 дол.

Вісник 1.50 „

Зборник 2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні 10 ц.

Книжочки Братські 10 ц.

Метрики хрещення 3 ц.

Метрики шлюбні 3 ц.

Метрики смерті 3 ц.

Поминик померших душ 10 ц.

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00 Надвишка і нерозділені зиски \$93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скульям Кавіті.

Проводить загальний банківний бізнес. Видає міжнародні моні ордер, драфти і пересилає гроші до всіх частин свіа а П-значє гроші на реальнос т. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і виносать тепер около \$500.000.00.

Гроші пересилає че: з фірму Knauth Nesiod & Ky New York, N. Y. K

Не присилайте грошей. Ваш кредит є важний.

Тисячі миль віддалені, а монета бачилося була лачно тут. Та чудотворна медицина „SALFERRO" вивела ся на пробу кождому, хто єї потребує. Чоловік піддаваний на здоровлю, адогуюваний до всего, перепроваджує, чоловік, котрий терпить а притякая утрата мужества, нічні полонії, хороби, котрі повистали в розкошній молодечі, бої крещей, жолудка, утрата пам'яті, ревматизм, парки і т. п. Так за дармо дістанете, як повірте, котрим відкажете. Наші ліка єуть спеціалісти для ослаблених мужчин і жєнщин. На всі тілесні недуги, розстрєня нервів, браж енергії, неспівність себе, неохота до товариств, встидливість. — Від них вицїніте і станете ся здоровими, будете товариські, приятельські, певні себе скріплені на умі і тілі. Менше є те, що Ви уже раз пробовали, спробуйте ще раз, єсть то за дармо. Ми хочемо Ваші помочи, як добріє Самаритяни, як прятельє. Бєть то найлутше средство лічєня, але Ви мусите пам'ятати во пєня в тій хвилі, тепер, коли єсть безплатно. Назвіть тємко газету, а котрий Ви то оголошенє вчитали, а дістанете одну книжку безплатно.

Пишіть враз до:

Samaritan Sanitarium,
Dep. 107, North Detroit, Mich.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Одинокий руский адвокат, котар на цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПНА

Консулярний комісар.
Полягоджує всі справи в Галичині, Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжиків. Справи військові. Спроджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує інстабуляції і всі виносі гікотичні. 2—3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адреса поштової: JULIAN CZUPKA, LL. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вище пів міліона долларів.

Є є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередню контролю тогож уряду.

Є є одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в яким містять ся пошта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей вкладає що року тисячі долларів проценту своїм коштумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руску.

Merchants National Bank
на розі улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

з 17 намінами ЖЕЛІЗНИЧОГО годинника для мужчин і жіноч, вклучує ся бєз влючєня, поволучуваний, є сгаранцією на 90 літ, подвійні куверти красюо шірєвані. Ходить бєз ускладно точно та спеціально вироблений для людей, котрі роблять при жєлєзницях, і гварантує ся на 20 літ. Нєвнєчайна нагода. — Ми випишемо єєй годинник на кождо адресу за посиланєтою (С. O. D.) \$5.75 і за втором переєлєнє, в тєм привілеєм, що кождий може його оєкзєвєти, і єсли єму не подобєє ся — то годі не потребує платити ані одного пєнта. За тєлий годинник у пєльшого купиди грєба вєплатити 95 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволучєний лєльчєунок є дармовим — додєє ся даром до кождого годинника. **EAGLESON WATCH CO.** 1101 Athearn Building, Chicago, Ill.

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА
домова грї для розривки.

Ціна книжочки 15 пт.

SWOBODA
184 Hudson Str., New York.